

SCENARIUSZ ZAJĘĆ SZKOLNEGO KOŁA NAUKOWEGO Z PRZEDMIOTU MATEMATYKA PROWADZONEGO W RAMACH PROJEKTU AKADEMIA UCZNIOWSKA

Temat lekcji: Krzyżówka liczbowa „Dobrze poukładany człowiek”

Na podstawie pracy Justyny Krawieckiej oraz jej uczniów. Autorka polecanego doświadczenia uczestniczyła w kursie „Eksperymentowanie i wzajemne nauczanie” w ramach projektu Akademia uczniowska realizowanego przez Fundację Centrum Edukacji Obywatelskiej.

Fragment podstawy programowej związany z doświadczeniem zawierający treści nauczania określone w wymaganiach szczegółowych:

1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń:

1) odczytuje i zapisuje liczby naturalne dodatnie w systemie rzymskim (w zakresie do 3.000);

2) dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli liczby wymierne zapisane w postaci ułamków zwykłych lub rozwinięć dziesiętnych skończonych zgodnie z własną strategią obliczeń (także z wykorzystaniem kalkulatora);

3) zamienia ułamki zwykłe na ułamki dziesiętne (także okresowe), zamienia ułamki dziesiętne skończone na ułamki zwykłe;

5) oblicza wartości nieskomplikowanych wyrażeń arytmetycznych zawierających ułamki zwykłe i dziesiętne;

2. Liczby wymierne (dodatnie i niedodatnie). Uczeń:

3) dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli liczby wymierne;

4) oblicza wartości nieskomplikowanych wyrażeń arytmetycznych zawierających liczby wymierne.

Rekomendacja eksperta CEO, Jerzego Kielecha:

Pomysł jest nadzwyczajny i uczestniczka kursu określa go jako własny, co świadczy o dużej pomysłowości. Prowadzi do efektu Eureka, którym można nazwać odkrycie i potwierdzenie poszukiwanej zasady „dobrego uporządkowania”. Może być stosowany dla wskazanego, ale i dowolnego zakresu tematycznego, a możliwości modyfikacji są niemal nieograniczone. Za pomocą gry można skutecznie realizować wskazane cele dydaktyczne. Gorąco polecam do naśladowania i życzę twórczych inspiracji.

Podstawowe pojęcia:

Ułamki zwykłe, liczby dziesiętne, dzielniki liczby, rzymski system zapisu liczb.

Planowane korzyści z gry:

Doskonalenie umiejętności działań na liczbach wymiernych; umiejętność współpracy w grupie. Do korzyści zaliczyć należy także kształcenie spostrzegawczości. Uczestnicy „gry” mogą postawić hipotezę dotyczącą zasad dobrego poukładania i weryfikować ją wypełniając kolejne pola.

Opis gry:

Przed przystąpieniem do gry należy wydrukować:

- krzyżówkę „[Dobrze poukładany człowieczek](#)” ;
- zestaw pytań-zadań w pionie i poziomie (w załącznikach).

Instrukcja:

Przeczytaj dokładnie pytania, odpowiedź wpisz w puste kratki w krzyżówce. Na podstawie wypełnionych pól krzyżówki (niekoniecznie wszystkich), powiedz, dlaczego ten człowiek jest „dobrze poukładany”?

Opis strategii uczniowskiej:

Gra stwarza możliwość odkrycia zasady określającej, dlaczego „człowiek-krzyżówka” może być nazwany dobrze poukładanym już po wypełnieniu kilku pól krzyżówki (niekoniecznie po kolei). Uczniowie nie zawsze trafnie rozumiejąc słowo strategia gry, z pewnością zauważą, że jednym z jej elementów jest poprawne rozwiązywanie krzyżówki oraz współpraca i podział zadań grupie.

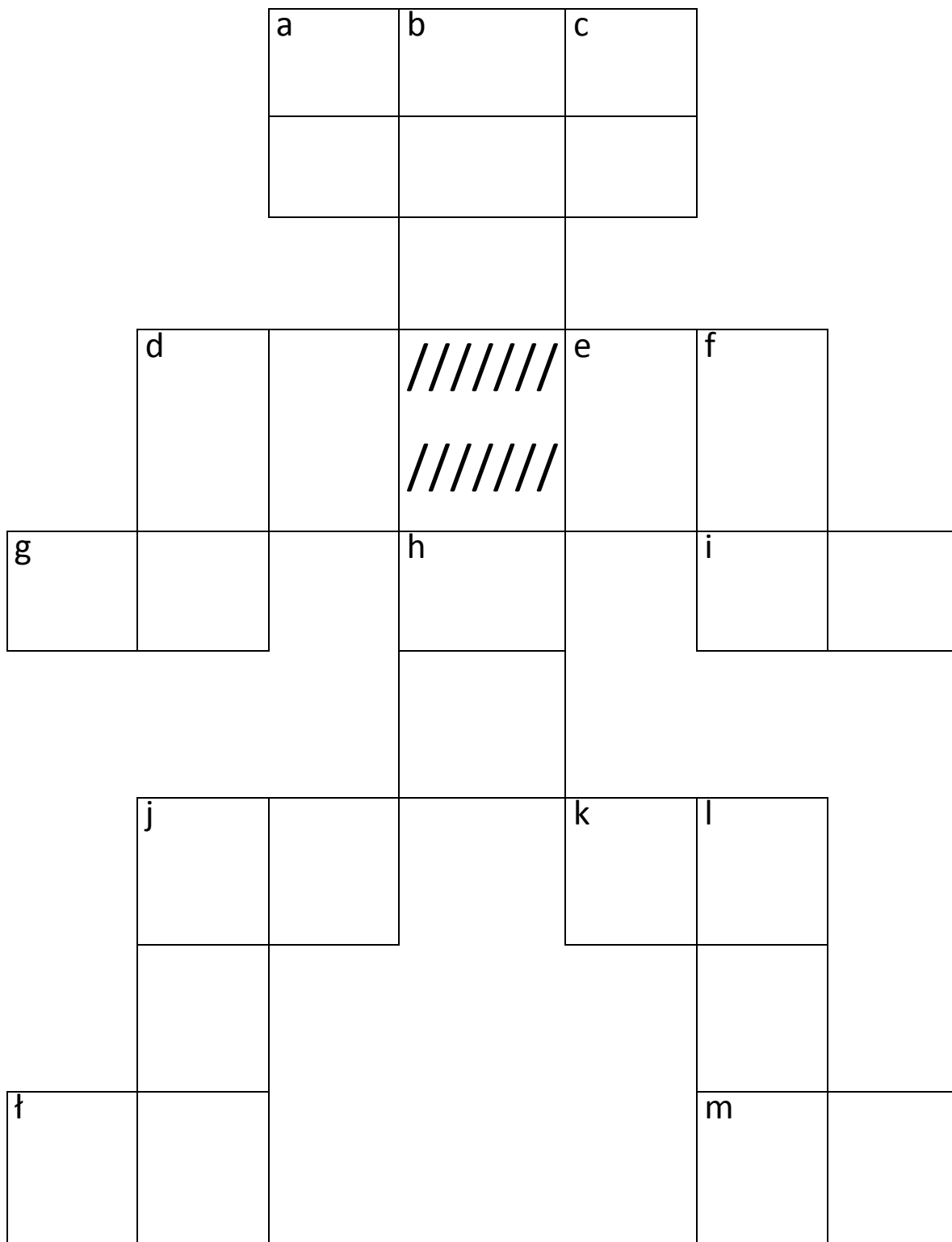
Propozycja modyfikacji gry:

Zdecydowania odradzam zasadę współzawodnictwa typu: „która grupa pierwsza?” i gry dla nagrody typu: wszyscy uczestnicy z grupy, która rozwiąże pierwsza, dostaną piątki (propozycja autorki). Dobrze określone cele umożliwiają grę indywidualną i zespołową, a jako nagrodę proponowałbym satysfakcję z odkrycia i zweryfikowania hipotezy dotyczącej zasady dobrego poukładania „człowieka-krzyżówki”. Proponuję zagrać z instrukcją uwzględniającą próby stawiania hipotezy dotyczącej odkrywania zasady po wypełnieniu kolejnych pól i weryfikacji tej hipotezy, poprzez wypełnianie kolejnych pól.

Znakomite są propozycje uczniowskie, by dobre poukładanie dotyczyło zauważenia, że pojawiają się kolejne liczby nieparzyste, kolejne parzysta, kolejne pierwsze.

Dodatkowe informacje dla nauczycieli, którzy chcieliby wykorzystać pomysł:

Warto twórczo naśladować ten pomysł. Dobrze uporządkowany może być nie tylko „człowiek”, a zasada porządkowania – różnorodna. To ona czyni z krzyżówki grę. Polecam także modyfikację instrukcji w kierunku nastawienia ucznia na poszukiwanie prawidłowości, stawianie i weryfikowanie hipotez jej dotyczących.

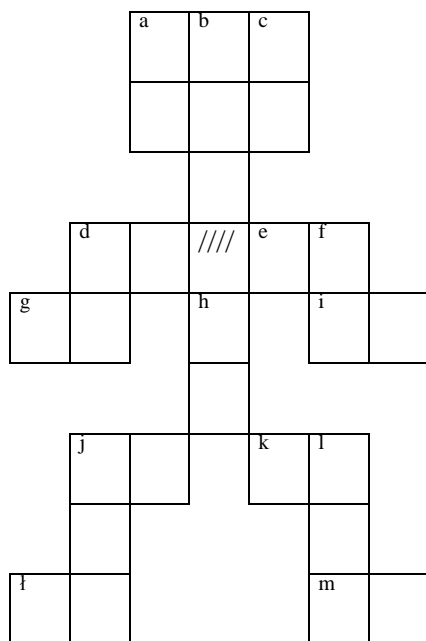

	POZIOMO		PIONOWO
d)	$5\frac{1}{4} \cdot 3\frac{1}{3} : \frac{1}{10} - 86 =$	a)	Oblicz czwartą część sumy wszystkich dzielników liczby 28.
e)	Która liczba jest większa? $0,12 \cdot 100 \dots\dots\dots 112 : 100$	b)	$\frac{-32 : 2}{2 + (-10)} \cdot 257 : 2 =$
g)	Okresem ułamka $\frac{34}{99}$ jest liczba ...	c)	$8 \cdot (5\frac{1}{2} - 1\frac{5}{8}) + 5 =$
i)	$4 \cdot (4\frac{1}{2} : 0,3) + 2\frac{4}{5} \cdot 2,5 =$	d)	$(-11) \cdot (-8) - 4 =$
j)	$(-121 - 19) : (-4) + (-26 - 86) : (-2) =$	f)	Suma wszystkich dzielników liczby 12 pomniejszona o 2.
k)	Oblicz połowę z $\frac{2}{5}$ liczby 115	h)	$\frac{2}{3}$ liczby 87 =
ł)	$20\frac{1}{3} + 40\frac{3}{5} + 3\frac{8}{15} : \frac{1}{2} - 1 =$	j)	$234,5 : 0,25 + 9 =$
m)	$(-10) \cdot (-10) - 0,22 : 0,02 =$	l)	Zapis rzymski liczby zamień na arabski: CCCLVIII

Małe krzyżówki dla uczniów do wykorzystania, jako zadania domowe

„dobrze poukładany człowieczek”

„dobrze poukładany człowieczek”

